

KÖSZÖNTJÜK AZ OLVASÓT!

Köszöntjük a kedves Olvasót abból az alkalomból, hogy ezzel a példánnyal folyóiratunk tizennyolcadik számát veheti kézbe, melyben az alkalmazott nyelvészet és a kapcsolódó diszciplínák különböző részterületei iránt érdeklődőknek kínálunk sokrétű olvasnivalót.

Számunk gerincét ezúttal a Miskolci Egyetem Modern Filológiai Intézete által 2018. január 22-én megrendezett *Emberközpontú nyelvészet – nyelvhasználat, társadalom, közérthetőség* című konferencia „B” és „C” szekciójában elhangzott előadások írott változata adja. A közérthetőség napjaink társadalmában igen fontos: egyrészt mivel minden szakmának egyre inkább igazolnia kell létjogosultságát a társadalom egésze előtt, másrészt számos olyan nyelvhasználati terület létezik, ahol a célközönség, az ügyfél, a kliens számára érthetővé, átláthatóvá kell tenni a folyamatokat. Ez utóbbira sok esetben (pl. jogi nyelvhasználat, egészségügy) a szakembereket rendelkezések és előírások is kötelezik.

A munka három szekcióban folyt, amelyek a fordítás és tolmácsolás, a nyelvhasználat és a szaknyelvek, valamint a nyelvoktatás és nyelvpedagógia területeit képviselték.

A *Nyelvhasználat, szaknyelvek* szekcióban elhangzott előadások közül kiadványunk Domonkosi Ágnes, Erdei Tamás, Ludányi Zsófia, Mihalovics Árpád és Simigné Fenyő Sarolta előadásainak írott változatát tartalmazza. Domonkosi Ágnes tanulmánya a megszólítási formulák magyar nyelvben használt bonyolult rendszerén belül a nemtegezés változatainak (pl. *maga, ön, tetszik*) szociokulturális értékét tárja fel empirikus kutatás alapján. A szociokulturális értékek modelljeit szemléletes ábrák mutatják be.

Erdei Tamás írása a számítógépes nyelvészet területére vezet: azokat a modelleket és azok perspektíváit, felhasználási lehetőségeit ismerteti, amelyek segítségével a szójelentés formális szemantikai reprezentációit lehet létrehozni, s ezek diskurzus-elemzés során a számítógép által is használhatóak, tehát a gép általuk a jelentés olyan dimenzióihoz (asszociációs kapcsolatok) is képes hozzáférni, amelyeket korábban nem volt képes kezelni.

Ludányi Zsófia tanulmánya a Magyar Tudományos Akadémia Nyelvtudományi Intézetének nyelvi tanácsadó szolgálatához beérkezett kérdéseket és az azokra adott válaszokat elemzi a nyelvi ideológiák (pl. deskriptivizmus, preskriptivizmus, uzualizmus) szempontjából. Figyelemre méltó megállapítása, hogy míg a tanácsadó szolgálatához fordulókat egyfajta tekintélytisztelet, a sztenderd mindenek fölöttinek tartása hatja át, a szolgálat munkatársait egyfajta „lavírozás” jellemzi a deskriptivizmus és a preskriptivizmus között.

Mihalovics Árpád írása bemutatja, hogy a francia nyelvterület nyelvészei, akiknek sora mindjárt olyan névvel indul, mint Ferdinand de Saussure-é, a 20. század

elsősorban angol nyelvterületről kiinduló, a nyelvhasználatra vonatkozó elméleteit hogyan gazdagították, finomították.

Simigné Fenyő Sarolta tanulmányának címe (*Színes eszmék nem alhatnak*) Chomsky már klasszikussá vált példájára utal vissza. A szerző gazdag példaanyaggal szemléltetve igazolja, hogy a nyelv a színnevekben rejlő szókincsbővítési lehetőséget újra meg újra kihasználja, s napjainkban is születnek olyan kifejezések (pl. *zöld revizorok*, *barnamezős beruházás*), amelyek a kérdőíves felmérés tanúsága alapján éppen elterjedőben vannak, hiszen a megkérdezettek jó része még nem ismeri őket. A színnevek pozitív vagy negatív tartalom, szimbolikus vagy teljesen új jelentés kifejezésére egyaránt alkalmasak.

A *Nyelvoktatás, nyelvpedagógia* szekciót Magnuczné Godó Ágnes és Molnár Mária tanulmánya reprezentálja. Az előbbi a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának Modern Filológiai Intézetében zajló tananyag-fejlesztési projektet ismerteti. Ennek keretében az intézet angol és német nyelvet oktató munkatársai az inkluzív pedagógia szellemében olyan internetes feladatbankot állítanak össze négy szinten általános iskolai tanulók részére, amely a kiválasztott témakörökben diszlexiás és nem diszlexiás tanulók számára egyaránt kínál feladatokat. Minden egyes modul tartalmaz olyan leckét, amely kifejezetten a diszlexiával küzdő tanulók fonológiai deficitjének kezelésére szolgál, s a szókincs elsajátítását könnyíti meg számukra.

Molnár Mária tanulmánya a kognitív nyelvészet fogalomrendszerének felhasználására épülő kérdőíves felméréssel igazolja, hogyan használható fel az említett elméleti keret irodalmi szövegek, a jelen esetben Conrad Ferdinand Meyer *Két vitorla* című verse értelmezési folyamatának feltárására.

Köszönetnyilvánítás

A folyóirat szerkesztőbizottsága köszönetét fejezi ki a kiadvány írásainak lektorálásában részt vevő kollégáknak.

Szabóné Papp Judit
főszerkesztő